

Megjelenik hetenkint háromszor a. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	10 frt.	60 kr.
Félévre	5	30
Évnyegyedre	3	18
Egy órára	1	6

Szerkesztői szállás:

belső toronycsúsz 199. szám.

Kiadó hivatal:

kőnyvtáros Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:
öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr.
2-ször 6 kr. 3-szor 5 kr. minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22.)
Haasenstein és Voglerrnál (Neue-Markt 11 szám.)
Pesten: Zeisler M. (Király utca 60. sz.)

Nyilttéri cikkek

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez címzendők.
Előfizetés a hirdetés a kiadó-hivatalnál keszletlik.

Előfizetési felhívás

„K. KÖZLÖNY”

1870-ki XV-dik évfolyamára.

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Egész évre	10 frt.	o. ért.
Félévre	5	50 kr.
Évnyegyedre	3	„
Egy órára	1	„

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutcai könyvkereskedésébe) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

A buni szerencsétlen vízkárosultak részére adakoztak:

B. Bornemisza János 6 nmlga a 36,370. számú 100 frtos urbéri kötvényt az 1871. január 1-től — 1876. jul. 1-ig szóló 12 darab szelvényvel együtt. B. Bornemisza Lipót 6 mlga a 37,239. számú 100 frtos urbéri kötvényt az 1871. január 1-től — 1876. július 1-ig lejáró 12 darab couponnal együtt. Ifj. b. Weesselényi Ferencz 15 frtot o. é.

Zetelaki-tól 2 frtot o. ért. vettünk azon megjegyzéssel: nem lenne ezélszerűbb a buniak részére begyűlt és begyűlendő adakozásokat valamely takarékpénztárban a szerencsétlenek részére tükésíteni, mintán a kiosztott segély harmat módjára eltűnik? Továbbá ugyane célra Szv. Sombory Jánosné 6 nmlga 5 frtot, Tholdy Amália gr. 2 frtot küldött be szerkesztőségünkhez.

A buni vízkárosultak részére befolyt adakozásokból a harmadik küldeményt, és pedig a „Kol. Közl.” 63-dik száma szerint: 11 frt 72 kr, a 64-dik szám 2 frt, a 65-dik sz. 2 frt, a 66-dik számban kimutatott: 12 frtot o. é., mindössze: 27, azaz: huszonhét frt o. é. és egy darab magyar aranyat — június 4-én tettük postára Udvarhelyszék főkirálybírája m. Daniel Gábor úrhoz ezimelve. A negyedik küldeményt ugyanoda, 25 frtot o. é. a két darab 12—12 szelvényvel ellátott 100 frtos urbéri kötvényt június 7-én adtuk postára. (Első küldeményünk 105 frtot, a második 108 frtot tett o. é.) A szerkesztőség.

Pest, június 3. 1870.

(B.) Ma volt az ünnepek előtt az utolsó ülés; a legközelebbi pénteken, június 10-én lesz.

Azon tárgyak, melyek eljuttatására a horvát követek jelenléte szükséges, nagyobb részt be vannak végezve. Az ünnepek után egész idejét a belreformok kérdésére s ezek közt a municipiumok és községek szervezésére vonatkozó törv. javaslatok átvizsgálására fordíthatja a ház.

E tárgyban az osztályok nemcsak elkezdtek a tanácskozásokat, hanem kettőt kivéve, általános ságban el is fogadták a törv. javaslatot, kettő az ünnepek után kezd meg az e feletti tanácskozást.

Az ellenzék magatartása bizonyos zilaftásra mutat: némelyek azon esetben, ha a törv. javaslat általánoságban elfogadjatik, vissza akarnak vonulni az osztályok tanácskozásaitól, míg mások a részletekre fektetik a fűslyt.

A mai ülésben Simonyi egy interpellációt intézett az összes miniszteriumhoz, melyben kérte, az összes miniszterium magának valjón-e a municipiumok szervezése tárgyában a belügyminiszter által előterjesztett t. javaslatot, a melyket azon pontok, melyeket a miniszterium magára nézve életkérdésnek tekint.

Azt csak feltehetné Simonyi Ernő úr, hogy a miniszterium egy ily lényeges kérdésben egyetért; azt is tudható, hogy az általa perhorrescált törv. javaslat utolsó szerkezete Rajner Pál jelenlegi belügyminiszter vezetése alatt készült ugyan, az ellenk azonban elvetették és a miniszteri tanácsban állapították meg.

Melyek a törv. javaslatba foglalj. főelvek, minden miniszter felelet nélkül kitalálhatná, maga Simonyi Ernő is p. o. gyaníthatná, hogy a miniszterium nem lesz hajlandó a bizottmányok oly összehívására beleegyezni, mely azokat a kifelé gravitáló elemek és az agrariak izgatók gyűlpontjává tenné. Azt sem képzeli tán Simonyi Ernő úr, hogy a miniszterium oly hatáskört kívánna adni a municipiumoknak, melynek következtében a parlamentaris kormányforma lehetetlenné válnék, s az omnipotens, vagy koordinált megyék lehetetlenné teyék a közigazgatás pontos és gyors vezetését, vagy hogy a miniszterium oly választott tisztviselőket

teyék, cautionatus megbizottai által külön, vagy az ezekből alkotandó comite intézkedjék felette közegyetértéssel.

Nézetem szerint az „Universitas“ ódon alakjában ma szemetszürő intézmény, fennállása sehogy sem indokolható; mert, mint kimutattam: másodbírósg többé nem lehet, közigazgatási közeg soha sem volt; helyhatósági statuták alkotására, közigazgatási ügyek észszerű intézésére s a nemzeti vagyon kezelésére nem alkalmas.

A 11 törvényhatóságot összekapcsoló intézmény lehetne a közös főispán. Ezt, természetesen a felelős kormány nevezné ki, de nem ruházhatná fel őt nagyobb hatalommal, mint a többi megyék főispánjait. Comes nevét megtarthatná; lehetne elnöke a nemzeti vagyont kezelő bizottságnak, ugy azon comitéknek is, melyeket a szabad társulás útján a királyföldi törv. hatóságok közös megállapodásaik létesítése céljából koronként választani, összealkotni jónak, szükségesnek látnának.

En legalább lehetlennék tartom azt, hogy Brassó, Besztercze stb. hatalmas városok és kerületek oly áldozatokat legyenek készek hozni az egyetemi institutióknak, hogy helyhatósági jogaikat ne maguk gyakorolják saját bizottmányaikban, hanem oly gyűlésbe tegyék át belügyiek eldöntési súlypontját, hol a Brassót illető dolgokhoz Szászváros, Szerdahely stb. is hozzá szóljon, sőt, talán döntőn is felelők, Brassó érdekeinek megcsonkításával, talán kockázatásával.

Az egyetlen külön úton módon eldöntendő kérdés tehát szerintem az lenne a Királyföldet illető póttörvényjavaslatban: álljon-e fenn továbbra is egyetem? s ha igen? miféle hatáskörrel?

Mert ezek eldöntésétől függene az: mennyire nyirbáltassék meg Brassó, Besztercze, Segesvár stb. önállósága a nagysebeni egyetem javára?

minő ügyek tartozzanak az egyetem, minők a törv. hatósági bizottságok körébe? s így milyen szerkezetűek legyenek e kétféle közgyűlések?

hogyan gyakorolja főispáni hatalmát a közös Comes a tizenegyes egység fölött. kik választják a tisztviselőket, a törv. hatósági bizottság és az egyetem tagjait, s kiknek legyenek felelősek ezek és amazok?

Ezekre nézve a póttavaslat megfelelhet a nélkül, hogy a főtörv. javaslat főbb alapelveit alterálná. A megkérdendő egyetem „consultativ“ véleményéből az is ki fog tűnni, mit és mennyit ohajtanak a Királyföld önálló törv. hatóságai az egyetem asztalára tenni saját jogaikból; ez alapon a főhatáskörök felosztása, kiczirkalmazása a Királyföldet illetőleg sem kerülendő sok és hosszas munkába.

Ennyit akartam ezúttal e tárgyban általánoságban elmondani, hogy kitűnjék az, miszerint a Királyföld rendezésének kifeledése nem lehetett ok a köztörvényhatóságok és községek rendezéséről szóló törvényjavaslatok félretételére.

Igénytelen nézetem az, hogy választott comesnek, — törvénykezés és közigazgatással foglalkozó egyetemnek — mely közbevetve legyen mondva — a közigazgatási ügyek és nemzeti vagyon korszerű kezelésére ma képtelen — ma semmi értelmé. Majd meglátjuk, milyen önálló törv. hatóságot és szabad községet hozand javaslatba az egyetem véleménye. Akkor, ha szükségesnek látnák, e lapok t. szerkesztőjének engedelmével elmondom én is véleményemet a részletekre is, önként értvén, hogy ez most és akkor is nem egyéb, igénytelen egyéni nézetnél. *)

Horn és Jókai.

II.

(Brrr.) A párisi ember által félreértett Jókai vigaszt keres a hálátlanság nyilai ellenében s ezért „válságos ponton“ látja állani a „kormány politikáját“; ő a jobb oldalon szemléli „a bizonytalan, feszengő, tájékozatlan tétovázás“-t, holott kebelbátja Horn E. ép a balközép soraiban mutat újjal a zilaftás eme jeleire. Az is vékony vigasztalás

*) Tisztelt pártfelfelünk cikkeit, címénél fogva minden megjegyzés nélkül adjuk közre. Szark.

lehet a „Hon“ főszerkesztőjére nézve, hogy a jelen parlament, szerinte nem érdemi a „reform országgyűlés“ nevet, mikor H. úr a balközépet a merev negatio zsákutcájában tévelygőnek írja, ki csupán másokat akadályoz. Az is gyenge köszikla, hogy Jókai hite szerint a jobboldalon is vannak elégedetlenek, mert a jámbor hit a politikában senkit sem boldogít, annál kevésbé menti meg a protectort a blamagétól, a pártot az őszinte szó súlyától.

A mit Jókai költői kedélyvel ír, hazánk kedvezőtlen pénzügyi helyzetéről, elég a t. olvasókat Lónyay május 21-diki beszédére utalni; azonnal látni fogják, hogy az elkeseredés hangjait csak H. úr nagyserű hálátlansága fakasztja a „Hon“ szivéből. A balközép reformtörvényeit is tettei után kell megítélnünk a köztudomásu eljárásával szemben keveset nyom Jókai azon felfedezése, hogy a balközép erői és tehetségei „háromszorta többet fárad(nak) épen a reformügyek munkálataiban az országgyűlésen kívül, mint magában az országgyűlésben;“ arról, valamint arról is, hogy egyes balközépi tagok „többet dolgoznak a felmerült kérdésekben, mint maga az illető miniszter“ — még H. E. sem tudott semmit, mert hát ő nem volt jelen a balközép democrata (?) értekezletin — talán a miatt, hogy a sputezában volt elfoglalva, vagy hogy a „N. Fr. Lloyd“ alapítóival tanácskozott a „leghatározottabb liberalizmus“ felett. Különbön jó, hogy ezeket megtudhatuk, bárha későre is, mert a balközép parlamentünkben észlelt föllépései eddig ellenkezőt tanusítottak. Ime tehát az lenne a balzsam Jókai érzékenyül sértett szivére, hogy Horn támadása szolgálattal módot neki a balközép erőseinek érdemeit napvilágra hozni; legalább ismét van és lesz kit dicsérni, dicsértetni, ha már H. E. ki is ugrott a tejbé-vajba fűrésztés csurgója alól — megemlékezve arról, hogy ezután következik a mesében is a — kenegetés.

A keserv és vigasz poharait kiürítve hozzá lát Jókai a mentegetéshez, repudiálásához.

A balközép hiába hozott be életrevaló reformokat — a nyilt ülésekben leszavazták; hiába törekszik reformokat létrehozni, a választ mindig ugyanaz: „előbb szerezzetek magatoknak többséget“; pedig jól tudja a kormánypárt, hogy az a balközép részére „milyen nehezen szereshető meg.“ Ez őszinte szót Horn bukására illő czélzásnak is vehetjük, ha nem lenne inkább azon balközépi frázis fényes ezáfolata, mely szerint az ország többsége az ellenzék háta megett áll; sokszor elmondák ezt a „Hon“ bajzojai is; most maga a főszerkesztő valjón be, hogy nehéz dolog nekik többséget szerezni; e szerint tehát majd a köztörvényhatóságok és községek rendezését illető törvényjavaslatok tárgyalásánál nem declamáthatják: a közvélemény hátunk mögött áll; jó lesz ezt a vezérszónokoknak előre megjegyezni. Különbön e ténynek meg van azon előnyös oldala, hogy nem kapnak össze a szélbalokkal, kik saját táborukban látják képviselve a nemzetet.

Jókai előadja az egyik okot, mi miatt „nehéz“ a balközépnek többséget szerezni: nem szíthatják a tüzet a nemzeti küzdelmek aknáiban. Már az erdélyrezi ember előtt ez az argumentum egy szót. László pénzt sem ér; mi látjuk és tapasztaltuk, hogy e kényes terrenumon sem várhatták be, míg (netalán) „a nemzet egész zöme“ hajlik az ő közjogi politikájokhoz, sőt meggyőződve két izben is arról, hogy e zöm, itt, tőlük elhajlik, maig sem hagyták fel a tüz szitásával, talán azért, mert jámborságukban nem sejtik, hogy itt is akna van, buzgón igyekezővén a nemzeti kormány tekintélyét aláítani, karját elszíbasztani.

E sajnálatos botlás köztudomás, mégis a „Hon“ főszerkesztője azon naiv állítással lép elő, hogy a baloldali reformerek nem fognák „azt tenni velük, (a jobboldali reformerekkel) a mit ők tesznek velük, hogy csak azért is ellene szavazzanak reformtörvényeiknek, mert nem tőlük jönnek azok.“ Tény, hogy eddig ép ezt tették a balközépiek; mit fognak jövőre tenni, más kérdés, melyre különben maga Jókai felel meg ezikke további rendjén.

Elmondván azt, mily loyalsan tisztelik a balközépiek „a meghozott alaptörvényt“ — t. i. naponta veszett hírért kürtölik után utófélen — hogy az adót sem tagadják meg, ujoncot is adnak stb. — de jobb meggyőződésüket meg nem másíthatják, ily felhívással fordul a jobboldali reformpártokhoz: az kezet szándékoznak nyújtani, a legelső kézzorítással vessék el a kormánynak (a Deák pártot és ma és nemcsak a kormányné) reactionarius megyerendező törvényjavaslatát.“ Tehát, Jókai szerint, a balközép nem mondhat le jobb meggyőződéséről; hanem ezt kívánja a jobboldali tetteges reformpárttól nem

tartozkodik a „Hon” főszerkesztője, ki amazzal ugyanegy személy. Sőt e különös viszonyosságánál sem állapodik meg, hanem a parlamenti vita előtt — pedig talán itt tündek ki: melyik a jobb? — így szól a „megyerendező” törvényjavaslatairól: „hogy nem tart(ja azokat) semmi szabadelvű magyar intézményeink reformjának, arról meg van szentül győződve.” Én a meggyőződést még akkor is tiszteltem, ha az világi; de nem sokat adok reá, ha „szent” is, de hazafi párt-ellenfeletől még a szabadelvűséget is megtagadja és előre csak a magát hirdeti esalhatatlannak — zsinati végzés nélkül; én az ilyen „úszinte szövevényes”-től tartanék.

Igaza van Jókainak, hogy „itt a próbakő”; rajta van a baloldali kör véleménye is. Ugyan mit is mondanak róla a független deák-párti lapok, azok a reformerek, kiknek oly csekély (!) ártást ajánl Jókai szövetséget, midőn Horn Ede ép az imént bontá fel a Verdragot — kivél, ugy látszik, a párttörzsből is versenyezni készül az „Üstökös” szerkesztője — ki nem csak tett-pártot, de tényeket is akar látni, mielőtt binné, óvatos levén azon pil-lanathban, midőn a „Nr. Fr. Lloyd”-t váletet mondott neki.

Kezdjék a két „Lloyd”-dal.

A „Wanderer” f. évi június 1-ről kelt 150 számában a sorhad és a magyar honvédség közt állítólag létező ellenszenv hangulatáról tétetik említés, sőt az is mondatik, hogy még a két rendbeli tisztikar is diametrisz ellentétben áll egymással, úgy hogy az elfogulatlan figyelt a két rendbeli tisztikar közt az egyetértésnek és bajtársi érzelme- nek legkevesebb nyomát sem fedezheti fel.

Jelen sorok írója nem tudja mennyiben áll a cordialitás, vagy ellenszenvkedés a honvéd és a sorhadbeli legénység és tisztikar közt a Királyhá- gón túl, mivel nincs alkalma figyelemmel kísérhetni, nem is akarja kutatni, vajjon mi az oka az ott netalán létező feszés állapotnak; a mi azonban a kolozsvári honvédkerületet illeti, ennek legénységéről büszkén lehet állítani, hogy a sorhad legénységével még mindekkorig semmi legesekélyebb vi- szálya sem bonyolodott, annálkevésbé lehetne azt a tisztekről állítani; és így legnagyobb örömlünk- re büszkeségünkre legyen mondvá, mindez ideig semminemű kellemetlenség, vagy vizsaly a sorhad és honvédség egyénei közt elő nem fordult, a mi mindenesetre a mindkét részről tapintatos s becsü- lésre méltó magaviselet eredménye.

A többi az idő dolga, mely, mint tudva van, mindent meggyógyít, különösen ha igaz, hogy a tények kérelmetlen logikája az ügyeket önként tá- mogatja. Egy honvédtiszt.

Lapszemle.

A „Székely hírlap” 44 ik számában ezeket olvassuk Kóos Ferenc tollából: „Nem Munkács alatt őseinkről, hanem a ploesti, e hó 15 én tartott magamú áldomásiról akarok egy néhány sorban megemlékezni, mert nem fog ártani, ha tudjuk, hogy miként isznak a magyar nemzet egészségére a vörösök abban a városban, mely alatt II. Ráko- ozy György életre halálra küzdött egykor a szé- kelyekkel Konstantin vóda alatt, a román nemzet szabadságáért, a mely oly sok izben látta a ma- gyar szabadító csapatokat századok folyama alatt, falai között.

Ploest városában, mint a „Democratia” írja, nagy tedeum és áldomás tartatot a vörösök által e hó 15-kén a balásfalvi 1848-ki gyűlés emlékére a hol 80,000 (?) erdélyi román törte össze a ma- gyar jobbságjás jármát, és a 40.000 (?) román

martír emlékére, a kik elhullottak, vagy a csatáté- ren, vagy bitófán, vagy a barbár hunnus (sic) fej- széje alatt Erdély függetlenségéért. Így mondá el ezt ama bizonyos Candiano, kit ezelőtt néhány év- vel Abrudbányáról, hova fris léget élvezni ment volt Bukurestből, a mi kormányunk szépen haza kül- dött.

A Democratia 17 toaszlot hoz e nagy áldo- másról, megérdemli, hogy egy néhányat bemutassak.

„A román népnek meg kell tanulni meghalni, miután volt, hogy kitől megtanulja. Doja, olvasd Dóza, példája nem tünik e fel magasztosan sze- mei előtt? Doja, a ki kész volt tüzes trónba ül- je, fejére tüzes koronát tétetni, kezébe tüzes pálczát venni és mindezt azért, mert román akart maradni.”

Doja után jönnek: Hora, Kloska, Butteanu, ime a szép példák, kiált fel Candiano. Bizony ma- gunk sem hinnők, ha nem volna előtünk a „De- moeratia” idei 29 ik száma, de így neked is el kell binned nyájás olvasó, hogy Dóza román volt és azért halt meg, mert nemzetiségét nem akarta megtagadni. A marasetti hőst azonban, a ki nap- jainkban jogtanár és postafőigazgató léte re román testvéreit gázzal leöntötte és meggyújtotta, körmeik alá nádszegeket veretett, honalyaik alá forró tojást tétetett, a ... de nem írom tovább kegyetlenségét, e hős román, a ki szintén román börtönben halt meg, Candiano kifejejtette. Candiano napok, hónapok kellenének, hogy elbeszélje az ázsiai hun- nok a románismus százados (?) ellenségének tör- vénytelen tetteit, pedig akármire fogadnánk, hogy jobb kosztja volt Candiano urnak Enyedon, és jobb szállása 1867 ben, mint a ploesti börtönben, a hova az ő román testvére Kogalniceanó záratta volt.

Egy polgár, olvasd Jeneskú, tanár a ploesti algymanasiumban, Erdély szültötte, poharat emel Laurian, Papiu Barnutio, Mureseanu Majoresku, Baliai Siulutu, Roman Constantin, Buteanu Axinte és Jánku egészségükre, kik Abrud hegyeinek ol- dalán a románismus ezer meg ezer ellenségét meg- rettentették. A mint látjuk Jeneszkó kifelede P. Nifon Balaseszkut a félszemű halgert életnei, ho- lott ő is él még, elhagyatottan bár, Bukurestben.

Apostolozók iszik az összes románuság uni- ójáért a Tiszától a fekete tengerig — Pándráv iszik a köztársaság győzedelméért általában és a románismusért. Vájkék egészségére, ha egy nem fog jární érette, mint közelebről Valentinianó a „Reform” szerkesztője Bukurestben, a kit ugyan- csak eldöntettek a színház téren ilyenforma esz- mék terjesztéséért, a rendőrség ezeme látára. Egy más t. i. Romanescu tanár erdélyi fiú, miután hos- szasan elbeszéli, hogy Erdélyben 48 előt a ro- mánnak nem volt szabad kék posztó ruhát, eszimat stb. viselni, s miután bemutatja a ploestieknek az ázsiai hunnúsokat, a románok százados (?) ellen- ségeit, nagyot iszik az elnök Radovics egészségéért; Pándráv iszik a bolgárokért, hogy minél előbb rázhassák le a felhód jármát.

Ugy-e bár t. olvasó, hogy nagy áldomás volt ez?! Tanuság belőle, hogy ezek a vörös párti urak még saját hazájuk történetét sem tudják, ki- lönben Dózsát oláhnak nem neveznek, s a hunnok utódait, a székelyeket, kik ősatyjáikat oly sok iz- ben mentették meg az eltiprástól, a románok szá- zados ellenségeinek pirulás nélkül nem nevezhet- nek. De legszomorubb tanuság az, hogy magok az erdélyi románok, a kik Rómániában tanárkodnak, leginkább sorják a román név szívébe a magyar nemzet elleni gyűlölet és utálat magvát....

Azonban a sok szomorúságban mégis van egy igen nevezetes vigasztalónk t. i. az öntudat, hogy az olyan democratia, a mely a ploesti nagy-

vált magán életével szorosán összeforrt. S épen e körülménynek tulajdoníthatói azt, hogy Belgium’an oly sokan választják életük hivatásául a művészeti pályát, s hogy e pályán tisztelt állásra s külső jólétre emelkednek.

Átérve most Németország művészeti aka- démiáira, ezek közül különösen a müncheni és düsseldorfi műakadémiákat, mint leglátogatot- tabbakkat, kell kiemeltnünk.

A kedvező hír, mely e két művészeti tanin- tétetet környezi, nem annyira azok szervezetének, mint főleg azon jeles művészek érdeme, kiknek igazgatása alatt állottak, vagy a kik ezen taninté- zetek körül hosszabb ideig tanári hivatalt viseltek. Így például a müncheni akadémiának egy időben Cornelius, újabban pedig Kaulbach Vilmos volt igazgatója; mindkettő Németországnak első rendű csillaga a művészet egén.

A németországi műakadémiák szervezetre nézve nem igen különböznek sem egymástól, sem a külföldön fenálló hasonló intézetek nagy ré- szétől, s a keresettség és hír, melyben egyik vagy másik, szélesebb vagy szűkebb körben részesül, többnyire a tanerők jelességétől függ.

Nagy fontosságnak és kiválóan gyakorlati becslétek azon törekvések, melyek az újabb időben Németországon az iparművészeti szakképzés terén észlelhető és már is tüdősen ható, tényleges intéz- mények alakjában léptek életbe.

Az ilyenmű tanintézetek élén áll jelenleg Né- metországnak és ennek határain kívül az egyaránt jelesnek elismert „bajor királyi művészeti és ipartanoda” Nürnbergben, melynek célja: a

hegyi bortól felhevűlten gyűlöletet prédikál a ma- gyarhaza, a trónok és kormányfők ellen, legfőlebb csak a ploesti vörösöknel lehet némi viszhangra, de a monarchicus érzelmű román és magyar nem- zet szánalmammal mosolyog az eféle vörösbor okozta enthusiasmura, melynek utó-ize a kijózanodás után ugy sem fogna egyéb lenni miad Rómániára, mind Hungáriára nézve, mint a legitizatosabb absolu- tismus.”

Belügy.

A határőrvidék kérdésére vonatkozólag a „P. Corr.” hon egy comunique jelent meg, mely a lelkiismeretlen agitatókat említvén fel, követte- zőleg végződik: „Az engedékenység felzáróbb határáig is elmenni kész kormány bizonyosan fog módokat találni, hogy visszaélések eactén magá- nak s a törvénynek tiszteletet és enge- delmességet szerezzon. A differenciát léte- zését kétségbe vonjuk, de osztjuk a kívánatot, hogy a közös hadügyminiszteriumot meg kell minden alkotmányellenes elemektől tisztítani.”

Andrássy Gyula gr. miniszterelnök f. hó 3 kán fogadta Zágráb város küldöttségét, mely a miniszterelnöknek, mint a város megválasztott dísz- polgárának az oklevelet hozta át. Andrássy gróf a küldöttség megközlítésára röviden felelt, s a ter- jengő rossz akaratú hírek ellenében kijelenté, hogy teljes megnyugvással nézhetnek a kormány műkö- dése elé; ő részéről nem ismer magyar érdeket, mely a horvátall ellentébe volna, s meg van győ- ződve, hogy a horvátoknak sem lehetnek ellentétes érdekeik. Nem ismer oly „botor” párttöredéket, mely Horvátország megmagyarosítására törekednek. Reméli, hogy a közeljövő meg fogja győzni Hor- vátországot a magyar kormány jóakarattal.

Magyar országgyűlés.

A képviselőház ülése június 3 kán.

Elnök: Somssich Pál.
Jegyzők: Mihályi Péter és Széll Kálmán.
A kormány részéről jelen vannak: Gr. An- drássy Gyula, b. Bedekovich Kálmán, Gorove Ist- ván, Szilávy József és Kerkápoly Károly minisz- teret.

A jegyzőkönyv észrevétel nélkül hitelesítettik. Elnök: Kötelessége szerint bemutatja a ház- szabályok értelmében mindazon interpellatiók, in- ditványok, határozati és törvényjavaslatoknak ö- szeállítását, melyek a lefolyt május hóban a ház elé terjesztettek. Méltóztassanak annak kinyomatá- sát elrendelni.

Deák Ferenc: Bemutatja a magyar kir. tu- domány-egyetem orvosi és bölcsészeti karának kér- vényét az egyetem újjászervezése tárgyában elő- terjesztett miniszteri törv. javaslatra vonatkozó em- lékiratnak figyelemre méltatása iránt. Kéri a házat, hogy ezen kérvényt ne a kérvényi, hanem egye- nesen az e végből kiküldött bizottsághoz utasítani méltóztassék. — Oda utasították.

Gonda László: Interpellálja a közlekedési minisztert, vajjon a ház határozata értelmében elő- készíttette e már a folyók szabályozására vonat- kozó munkálatot, és mikor szándékozik ezt beter- jeszteni? — Kiadatik az illető miniszternek.

Simonyi Ernő: A köztörvényhatósági tja- vaslat osztályi tárgyalása alkalmából kérdést intéz az összes miniszteriumhoz. A kormány, más parla- mentek szokásához képest, elmlasztotta e nagy- fontosságu tjavaslat előterjesztésekor előadni azon alapelveket, melyek tájékozásul szolgálhatnának a kormány szándéka és politikája iránt. Eennélfogva a következő interpellatiót nyújtja be:

művészetet előmozdítani, s a művészeti és ipar egye- sülését és a kettőnek összeköttetését közvetíteni.

A mivel külföld művészeti képezdeinek és intézményeinek részletes ismeretése után egy külön fejezetben szóló rőpiratunk szerzője a rajz ok- tatás módszereiről; s egyszersmind alkalmat vesz magának a tapasztalásból merített azon meg- jegyzésre, hogy bárhol találkozzunk a tanítási si- ker örvendetes tüneményeivel, száz esetben 90 szer azt fogjuk találni, hogy a dióság a gondolkodó, a szakavatott és hivatásában lelkiismeretesen eljáró tanító illeti, nem pedig a rendszert és módszert; vagyis más szóval, hogy a jó tanár mindig elmond- hatja magáról: la méthode c'est moi!

Előadván szerző a rejkotatás különböző mód- szereit, észlelőnek látja egynttal a rajztanárak által Brüsselben 1868-ik év szeptember havában tar- tott első congressus tanácskozásait és ered- ményeit is, legalább kivonatlag, ismertetni.

A congressus, mint első a maga nemében, már magában véve érdekes tünemény a közoktatás terén, s élő bizonyosság azon nagy fontosságnak, melyet ma már mindentől tulajdonítanak a rajzok- tatás előmozdításának. Az ilyenmű gyűlekezetekben folyt eszmecsere mindig tanulságos, s kételkednünk sem enged az iránt, hogy a legilletékesebb szak- férfiak által, a nyilvánosság terén ritka ékesszólás- sal kifejtett nézetek az ügy lendítésére félreismer- hetlen hatást gyakorolnak.

Mielőtt az általunk főbb vonásaiban érintett mű szerzője előterjesztésének befejezésétl véleményt

A köztörvényhatóságok és községek rendezé- séről szóló törvényjavaslatok a képv. háznak bet- terjesztetvén, ez által az osztályokhoz utasítottak. Az alkotmányos tárgyalás könnyítése, s egy a képviselőház tagjainak, mint az ország közvé- leményének tájékozhatása tekintetéből; de tekintve a törvényjavaslatok nagy fontosságát, alkotmá- nyunkba mélyen beható s azt lényegeiben átvál- toztatni célzó intézkedéseit, és tekintve a parla- mentaris felelős kormányok által mindenütt és min- denkor követett szokást, —

kéretik az összes miniszterium, nyilatkoztassa ki a háznak: 1 szőr. Ha vajjon a köztörvényha- tóságok és községek rendezéséről a bellügyminis- terium által beterjesztett törvényjavaslatokat az összes miniszterium magáéva teszi e, vagy azokért egyo- dtul a bellügyminiszterre hártija a felelősséget?

2-or. Vannak e ezen törvényjavaslatokban oly alapelvek, melyeknek el, vagy el nem fogadásához az összes miniszterium állását köti, és ha vannak, melyek azok? — Kiadatik a miniszteriumnak.

B. Nyáry Gyula, a főrendiház jegyzője: Át- hozza a főrendiház jegyzőkönyvi kivonatát, mely- ben jelenti, hogy a főrendi ház a tiszai korona- uradalom váltásgról, a bánréve nyiregyházi és gú- mőri vasutakról szóló tjavaslatokat és az 1868. 49. t. cz én tett módosítását elfogadta. (Helyeslés.) Ó Felségéhez fognak felterjesztetni szentesítés vé- gett.

Napirend: a Ferencz csatorna használatának és tizletének átruházásáról és ezen csatornának ki- egészítéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Széll Kálmán, a központi bizottság előadója: Olvassa a központi bizottság módosításait, melye- ket a törvényjavaslatra nézve ajánl. E módosítá- sokkal ajánlja a törvényjavaslat elfogadását.

Tóth Kálmán: pártolja s e t. javaslatot poli- tikai szempontból is ajánlja, mert valóban állami érdek az, hogy azon hely, honnét e csatorna kiin- dulását veszi s a hol egy hosszú vegyes vonal előtt mintegy tömörülve találjuk a magyarságot, emeltessek, gyarapíttassék s a különféle érdekek- nek mintegy találkozó pontján szolgáljon; de mi- uán meg van győződve, hogy e nagy borderejlé javaslat a ház egyik oldalán sem találkozik ellen- vetéssel, azt a részletes tárgyalás alapján elfo- gadni ajánlja (Helyeslés.)

A ház erre általánosságban elfogadja a tör- vényjavaslatot és tárgyalás alá veszi az engedely- okmányt.

Az engedelyokmány részleteiben elfogadja- tik, a vasuti és pénzügyi, illetőleg a központi bi- zottságok módosításaival.

Andrássy Gyula gr. miniszterelnök: T. ház Ó Felsége időközben az állami főszámvevőszők felállításáról szóló törvényt szentesíteni méltóztat- ván, szereucsem azt azon kéréssel átnyújtani, hogy annak kibírdetését elrendelni méltóztassék. — Ki- hirdették.

Több tárgya az ülésnek nem lévén, —

Elnök: Ajánlja a háznak, hogy jövő ülését szerdán tartsa, melynek napirendjére a kérvényi bizottság jelentését és a ház könyvtára ügyét le- hetne kitűzni.

Közlemény

Alsó-Fehér- és Küküllőmegye 1869-diki nép- oktatási állapotját tárgyzó tanfelügyelői jelentésből.

(Folytatás.)

2) Másik nagy akadály községeink nagy részének rendkívüli betegsége; a jobbadán rendezetlen földbirtok és primitiv gaz-

adna teendőinkről a képzőművészet ügyében, külön fejezetet szentel a közvélemény alakulásának a művészeti akadémiákkal szemben, s ebben az eszmék tisztulása végett az akadémiák ellen felho- zott érvekre is röviden kitér.

Es most csak néhány szót kívánunk még szó- lani a befejezésben, teendőinkre vonatkozólag, ki- fejtett s zakértői véleményről.

E szerint a legstírgetőbb teendők első sorá- ban áll a népzítés nevelése; minélfogva szük- séges egy a művészetre előkészítő iskolai alapítá- nunk, de szerényebb kövocalók között, mint az akadémiá. Alapítsunk például egy oly országos mintarajztanodát, melylyel az akadémiák által elért haszonnak lényegét el lehessen érni anélkül, hogy azok nagy terhet vállainkra vennők.

Művésztünk érdekében a kormánysegély köz- benjárása leginkább a kiállítások ügyére van felhíva, mint egyikére a magasabb művészeti oktatás esz- közeinek. Még pedig nem csupán az időnként ren- dezendő országos kiállítások körül, hanem egyszers- mind a képzőművészeti kiállítástügy állandó szá- bályozása körül is, mint azt külföldön, s oly orszá- gokban is tapasztaljuk, hol a széles alapon nyugvó művészet fejlettsége ilyféle gyámködést teljesen nélkülözhetne.

Végül a hely szűke miatt melőzve szerzőnek számos apróbb reformjavaslatát és indítványát, még csak azon ohajunknak adunk rövid kifejezést: vaj- ha az országnak lassan bár, de mégis ébredező rokonszenv a képzőművészet iránt, ennek mielőbbi felvirágzásában lelné legpraegnansabb kifejezését. Simay János,

TÁRCZA.

„A képzőművészeti oktatás külföldön és fel- adatai hazánkban.”

(A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter megbízásából előterjeszté Keleti Gusztáv, festész, a Kisfaludy-társaság tagja. Budán. 1870.)

II.

Niesen aránylag sehol a világon annyi művész- akadémiá, mint Belgiumban. Ez akadémiák mindenikét a községek saját erejükből állíták, né- melyiket már a XVII-ik században, mint az ánt- werpenit, mely máig is a legvirágzóbb és leg- tökéletesebb berendezésű mintaintézete az egész országnak.

A belga művészeti tanodáknál nagy mérvben divatoznak a pályázatok, melyeknek díja rendszert- ermekből áll; azonkívül néha könyvek, rajz- minták és matematikai műszerek is szoktak pályá- díjjul kiosztatni.

Magasabb körű pályázatok, oly e célból, hogy a pályanyertes ifjú művész azután Olaszországban eszközölhesse további kiképeztetését, nemcsak az állam rendez, hanem több magán jellemű egyesület is, minők a képzőművészeti társulatok Brüsszel- ben és Gentben s egynemely nagyobb város községe is.

Igen tüdővs befolyást gyakorol a belga művé- szet virágzására ama kiváló műszeretet, mely maig- lan a nemzet minden rétegét áthatja, s annak ki-

dalkodási rendszer; néplékek minden iparától való idegensége s a szerencsétlen mania, hogy a legszegényebb családok is csupán földmivel akar lenni, mely már is a földbirtok szertelen megszállására s birtokosok elszegényedésére vezetett. A községi erdőknek vandál módra történt elpusztításával egész vidékek már marbarattásra is természetlenné váltak; végül a közlekedési eszközöknek eddigi teljes hiánya miatt a nyereséget sem való értékösítő, a kézmű és gyári czikkék pedig sokkal drágábban valának megszerezhető. Mindez együtt nagy befolyással volt községeink elszegényedésére... Menyoyivel teletlenebbek már ily körülmények közt az egyes kis felekezetek ugyazsora szegény községben? Számtalan felekezet és községünk van, mely egyszerű papját is csak úgy bírja eltartani, ha az illetőnek saját háza és atyai öröksége van, menyoyivel kevesebb juthat az iskolára s a tanító fizetésére, már t. i. ha volna is valami iskola felője és tanítója.

3) Az esetelt két nagy akadályból természetesen következik a szegény tanítók tetemes részének képezetlen volta. Meri melyek csak valamennyire miveltyégy vállalkozók szivesen oly nyomor, chezető pályára, mikor mint városi iparos, falusi jegyző, ispán vagy csak mint hivatalosolga stb. sokkal jobban megélhet... Ezen képzetség hiányával és szegénységgel jár az a rettenetes közöny és hidegség a nevelésügy iránt, mely az emberbarátot elzomorítja s egy egy komorabb percében majdnem azon gondolatra viszi, mintha némelyek még most sem akarnák igazán a nép okosabb mivélését. Ez a közügy, fájdalom, a népre is átszivarog, mely megszokta, hogy magára semmit se tegyen, s azért is oly ritka részéről az áldozati készség.

Az eladottakban a főbb hiányokat és akadályokat megismervén, lássuk, mi módon lehetne azokon segíteni s ezeket elhárítani? Mindenek előtt nekünk, tisztelt iskolai tanács, a népiszkolai törvény végrehajtásával meg bizott közegeknek, egyházi és világi tisztviselőknek, sőt minden emberbarátunk hazafias köellessége esélyes, tapintatos közbenjárásával eloszlatni népünkben a mesterségesen vagy gondatlanul szitogatott felekezeti és nemzeti féltékenységet s meggyőzni első sorban a kisebb töredékeket arról, hogy mily hasztalan törekvés külön, gyarló s a törvény köellekéinek megfelelő nem képes felekezeti tanodát tartani akarni silányul fizetett képzetlen tanítóval. Menyoyivel könnyebb és biztosabb lenne a község egyesített erején s minden rendelkezhető jövedelem felhasználásával egy jóra való iskolát alapítani? A mi néplék szegénysége mellett is hajtható a jora; de megszokta, hogy masok mozogjanak, mások vezeték. Hányszor nem hallottam körutamban a népiszkolai törvény és a felelős kormány nemes intentióit magyarázván, hogy: „mind szép és tündős az, uram! csak lenne, a ki minket gyermekeink érdekében né szoriton, Hiában, magunkra tehetlenek vagyunk!“ Ezért szükséges most kezdetben minden jök támogatása; ezért kell minden hazafinak átisitni, lelkesíteni a szegényt, elhagyott népet... Önként értendő, hogy a felekezeti hatóságoknak is hazafi köellessége ott, hol azt megbírja, saját iskolájának a törvény követelménye szerint leendő gyors átallatása, nem várja be a törvényszabta megintéseket...

Részleteseb teendőinket illetőleg:

a) Alsófehérben, mint látunk, a 34 bérelt s jobbhandi célszerűiten iskolaházaon kívül 62 iskolaépület merőben hiányzik (Küküllőben hiányzik 27) és 64 (Küküllőben 50) minél előbb átallatitást vár. Mindezeknek, mint felekezeti közegek gyors eléállitása vagy pótlása főnebb vázolt viszonyaink között szinte a lehetlenséggel határos. Egyes vagyosabb egyházközsegek még csak meg bírják hozni az áldozatot saját iskolák megépítésére; de a szegényebb és nagyobb rész erre teljesen képtelen... Csak a községi iskolák építését lehetne gyorsabban megéjteni a község egész munkaczejével, jövedelem forrásai felhasználásával, esetleg az államszegély igénybe vételével. De mig ez is megtörténhetnék, bériással segítünk, a hol lehet; nálunk, fájdalom, nem sok községben; mert a kisszerű parasztbázak s végre nem alkalmasak, s a szegény lakosok sem nélkülözhetik hajlékaikat.

b) Szintoly nagy baj mindkét meggyében az iskolatanító hiánya. Hogyan lehetne ezen segíteni? Itt is főleg felekezeti korlátosságunk áll útunkba. Mert kétséget nem szen ved, hogy könnyebb lenne kevesebb, de jobb fizetéssel ellátott s az egyházi szolgálattól mentesen függetlenebb községi tanítói állomásra alkalmas egyéneket kapni, esetleg képezetnie, mint sokkal több felekezeti, szegényül dotált s alárendellett tanítóhoz jutni. Ide járul, hogy a községi iskolához a képesebb felekezeti tanítók jól felhasználhatók s egyelőre tán némi egyházi szolgáltságban is meg lehetne hagyni a törvényes fizetés könnyebb fedezése tekintetéből... Meggyőződés szerint a felekezeti tanodák sem juthatnak mindaddig virágzásra, mig törvényhozásunk a felekezeti népiszkolai tanítókra nézve is ki nem mondja a fizetésnek most is igen szerény minimumát. Az áramlatban levő felekezeti iskolai izgatásnak is csak azon körülmény ad tápot, mert a jámbor egy-

házhevek még mind hiszik, hogy silányul fizetett kántoraikkal s dászkeleikkel is tarthatnak fenn törvény köellekéinek megfelelő iskolát; fogalmuk sem levén arról, minő képzettséggel, mennyi ismerettel kell bírnia egy tanítónak, ki a törvény megszabta tantárgyak eltanítására alkalmas; még csak az íránt sincs érzékük: minő jutalmazást érdemel az a nyi testi és szellemi erőfogyasztással járó terhes tanítói pálya. Ezen elzomorító primitív felfogás, szibbasztó előítéletek írtására, szabadelvű népiszkolai törvényünk nemes intentióinak megértésére s a végrehajtáshoz mulatlan áldozatok s zives meghozására kellene ám a felekezeti zelosításnak vállalkoznia...

Végül alig szükség mondanom, hogy a képezett tanítók nagy hiányán a kis házakban is minél felül állitandó államképezdek fognak gyökereesen segíteni.

c) De mig képezendő új tanítóerőt nyerhetnének is, gondolnunk kell a tényleg működő és képeződ nem végzett népiszkolai tanítóink utóképezéséről is, miként azt a törvény (133 §.) is rendel. E tekintetben szerencsém lesz vallás- és közoktatási miniszter úr ő nagyméltóságának egy iskolatanácsunkhoz intézett leiratát külön tárgyalás alá tűzni. Csak annyit jegyzek meg tájékozásul, hogy nézetem szerint ez utóképezésre nézve nagy akadályul szolgál kántoraink egy részénél a szükséges előismeretek hiánya; másfelől az illetők nagy szegénysége, mely nyári szilletek alatt is mezei munkához köi, végre az államképezdek hiánya s pár felekezeti képezdeknek éppen felekezeti szinezete. Ezen a bajon részint a miniszteri leiratban ajánlott ideiglenes képezési tanfolyam, részint a felekezeti tanítóknak utóképezés végét a felekezeti képezdebe leendő utasítása, leggyökeresebben pedig a két megye központjában, Nagy Eayeden felállitandó államképezde segíthetné, (miként ezt küküllőmegyei iskolatanácsunk kérelmezte is.)

d) Népiszkolák felvirágoztatásának egyik fő akadályának látunk azoknak s fentartó tényezőiknek roppant szegénységét, a z iskolai alap teljes hiányát. Hogyan lehetne ezen a bajon segíteni, az iskola jövedelmét nevelni? E fontos kérdés tüzetes tárgyalására is felbivom a t. isk. tanács figyelmét; tájékozásul csak azt jegyzem meg, hogy Alsófehérben számos, részint ceskély népességű, közhelytel nem bír, részint termékelen, szilás oldalon szétszórva fekvő község van, mely kénytelen termékenyebb vidékeken keresni egyszerű tápszert; mely községek még egy távolabbi határrendezésre vagy tagosításra sem bírnak alkalmas bafárral. Ily mostoha vidéken valamey kézmű vagy gyárripar megnem ositása adhatna kenyeret s biztos jövedelmet a lakosoknak s esetleg az iskolának. Ezenkívül gyümölcsjövedelmét, méhesek állitása az iskolajövedelem gyarapitására megkérthető lenne, mihelyt alkalmas tanítóink lesznek, kik ezen nemes foglalkozás iránt érzéket s némi kegyeletet ébresztettek most még közöyös néplék gyermekeiben.

(Vége következik.)

Vidéki levelezés.

Sz.-Keresztur, 1870. május 30. — Tisztelt szerkesztő úr! Becses lapja 63 dik számának pesti leveleiből megtűdvő latjuk, hogy a magát ellenzéknek nevező, de voltaképen ultraconservatív párt az autonómia bálványozásába annyira elmerült, hogy annak az emberiség érdekét is kéz lenne feláldozni. Szerintök veszhet egy ország egész, siralomvolgyévó valhat egy nagy vidék, sőt bomoljon fel a nagy mindenség, de a kir. biztosnak nem szabad kormánybiztos kinevezése által, egy köellességet nem teljesítő vármegye autonómiaján „serelmet ejteni.“ Ide Nagy Bunra nemes leventéi az ultraautonómiaának, hogy lássuk itt a tevékeny hazafit s halljuk a vigasztaló szót, mit képesek lehetnek autonómiajokból meríteni, hogy ez Isten keze által sújtot népen segítve legyen. Vagy talán még nehezebb kívánjátok tenni Isten kezét, hogy hűn bődjék azért, mert titeket autonom semmitvéstökkel együtt rég nem terelt oda, a hol bors terem.

De elég a keserűségből, mit a kákán bogot kereshő semmitvéstök, csak beszélök keblünkben felkavartak. Lássuk, volt e szükség a buni katasztra helyére kormánybiztosra. Hogy ezt tehessük, vonjuk párbuzamot nemes Küküllőmegye majd tíz napi munkája és a kormánybiztos tevékenysége között.

A Nagy Bun és határán f. hó 13-dikán este 7—9 óra között esett felhőszakadás azon völgyet, hol a falu fekszik, a patak fenekétől mérve 2½ ól magasan borította el. Nyom nélkül elsodort 77 házat, számtalan gazdasági épületet, összesen 165 embert, több mint 400 darab marbat s apróbb házi állatot, Lakhatlanná tett még 62 házat.

Szolgabíró Jakab János úr mindjárt másnap a hely színén volt s több emberbarát segítségével igyekezett tenni, mit e megrémült néppel lehetett. Valamint ő, ugy egyesek is sürgőny után sürgőny menesztettek a megye tisztőséghez, sürgetve a támogatást. Mind hasztalan. Végre kénytelen volt a solgabíró egyenesen a kir. biztoshoz sürgőnyözni. Csak a kir. biztos egyenes távsürgőny tudta ki venni a nemes tisztéget apathiájából, kiküldvén kebeleblő egy fiatal aljegyzőt, hogy ez a szolgáló bíróval együttesen intézkedjék addig is, mig a kir. biztos által jelzett kormánybiztos megérkezik, mi kor is álljanak annak rendelkezésére.

Kormánybiztos Daniel Gábor úr 23 kán érkezett Bunra, s azonnal átlátta, hogy a folya-

tott rendszerrel nem lesz képes a romlás még csak enyhíteni is, ezért a megye népességét meilözve teendő körül, egész erélyvel, rendszeresen saját személyes vezénylete alatt kezdett a munkához látni. Bizalmat székünk józan esze a munkásságára festette Udvarhelyszék 3 órai tavolra eső falvait dulkók felügyelete alatt a helyszínre rendelte. Naponta 250—300 fuvar és 5—600 kezi napszám-al kezdte meg s hajotva végre, a szélszort épületek, eszközök összehordatását s az iszap által ellepet talu megtaszaritását. Legelőtűből szükség a tisztogatás volt, mert a községben lég bűzshódni kezdett, minek egyfelől az erjedésbe indult rongos és iszap mellett a hullak rendetlen elallatása vala, miután az emberi, valamint az állati hullak is oly könnyeden és kevés földdel valának takarva, hogy már a kutyák is szét kecztették vonszoinai. A tisztogatás a sz. kereszturi orvos felügyelete alatt hajtatott végre. A sírgörök hat lab vastag hautil takartattak s torlaszok által védemtek. Az el nem sodort, de eliszapol 62 házból 33 nak vesszőből font oldala levén, miniatn ennek tapaszába a víz az ereszig beszűrődött, azok oldalai teljesen lebontattak, a többinek tapaszta leveretett s a bennők lakás csak teljes kiszáradás után engedtetett meg. Kimeritették és takarították a község minden kűját, s a rongósból alakult s víztől áthatott minden trágyahalom a faluból kirbordatott. Mindez oly szigoru pontosággal hajtatott végre, hogy már most kevésbé lehet félni attól, hogy az ily nyomorral szövetkezni szokott posványos lész, vagy hagymáz, a megmaradtaknak is megidéjelje.

Az összehordott épületek, butorok, ruházat sat. osztályoztatnak s azok a károsdás arányában fognak szétszotatni. Most foly a károk beányában, ezek osztályozása után megkezdődik a segély kiosztása. Ez bñhetőleg több időt fog igénybe venni, mert a kárvallottak a lehető lelkiismeretes eljárás mellett is nehezen elégíthetők ki.

Mindezekből láthatja a részrehajlatlan olvasó, hogy azok után mit tett Küküllőmegye tisztásége, s azok szerint a mit, mikor és minő eszközökkel indult volt tenni, ily nagyszerű munka vagy nem eszközölthetett, vagy oly későre jött volna létre, hogy a késedelmnek megmérhetlen kár lehetett volna a következése. Ezért tiszteljök mi akár nemes Küküllő akár pedig bármely más megye tisztáségét; de hasonló esetekben és ily késedelmezéssel azonban csak bátran erélyes kormánybiztos a hely színére, mert azt a józanon gondolkozók mindig helyeselni fogják. A. B.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara előterjesztése a marhavész ellenében hozandó rendszabályok iránt.

(Folytatás.)

A vész ragály behuzolásának egyes eseteit tovább taglalva, ugy látjuk, hogy a vész átszivarására nem csak a szomszédos dunafejedelemségbeli legelők szolgáltattak alkalmat, hanem még azon belföldi legelők is, melyek a szomszéd országú havasokkal oszteruggesen valának, és a melyeken a belföldi marháknak a külföldiekkel érintkezése, lehetséges volt. Így ragadott át 1863 ban Hunyad megyében a livadezyai határban fekvő Gropu és Polatiste kincstári határon hozzánk a vész, a hol a belföldi legelő csordák a szomszédos legelőre jutottak, a hol rövid idővel azelőtt vészes marhák legeltek és az esetetek hullái még temetetlenek voltak, így szivarogt át 1867 ben is Csikszéknek kerek búk havasára.

Hogy tehát ezen intézkedés félrendsabályilyá ne törpüljön és marhagazdaságunknak ezen tetemes terhelteése mellett a vész behuzoltatására legalább ezen az egy uton több tér ne nyíljk, ez intézkedést meg oda vélnök kiegecsitendőnek, hogy a belföldi marháknak a veszteglői vonalon kívüli legeltetése merőben tiltassék be.

Ámde a jelenlegi veszteglők nem az ország határszélére vannak téve s ha a régi veszteglői vonal vétoiták a határ mértékül, akkor tekintélyes területek, jobbrézt havasok fognának a haszonvételből, illetőleg az országból kizaratni s ennek természetesen következése a lenne, hogy a mint az a XVIII iki században is történt a szomszédos dunafejedelemségi birtokosok ujra beljebb nyomlunának és a bitangban hagyott helyeket miad elfoglalnák, a mint is hogy Baska, Keresztesborda, Apahavas, Csüges és több más havasok már el is voltak foglalva s a batárvillogások meg a mai napig is tartanak és a minek következése a revindicált havasok visszaszerzésénél lefolyt 100 éves per into példaként elég élénken mutatja.

Minaddig tehát, a mig a jelenleg fennálló határszéli viszonyok rendeztetni nem fognak, a veszteglői vonalon kívül eső legelők felhagyása az országnak marhavész elleni biztonsága érdekében kikérthetetlen sziltságesnek mutatkozjk, de ha a határszél rendezése még tovább is kézni fog, ugy ezen intézkedés által magán birtokok az országból és a haszonvételből kizaratván a magánjog lesz megtámadva és az ország területi biztonsága fog kockáztatni, a marhavészre nézve pedig ezen intézkedés nemhogy előnyös fogna lenni, hanem a marháknak a veszteglői vonalon kívül eső gazdag legelőitől megfosztása folytán oly annyira káros lesz, hogy a szélbeli marbaállományból még az is, a mit eddigelő a marhavész megkímélt, legelő hiány miatt tönkre fog jutni.

A vész ragály azonban nemcsak ezen az egy uton szokott az országba útni, hanem még sok más uton is. Legtöbbször ugyan csempészet úján, valamint a külföldről bejött kereskedelmi czikkkekkel is, de behozatott még a veszteglétezeti hányai miatt és magok a veszteglétezeti hivatalnokok visszaélései és más rendtelenségek által is.

A vész ragálynak tehát ily sokfelől, ily sok ízben és bármely időben történhető beszivarása a dunafejedelemségi legelőeknek a most szóban forgó befilitása e szerint ezen egyetlen egy intézkedés által meggátolva nem lesz.

Alázatos nézetünk szerint az e tekintetben életbeléptetendő intézkedések tehát a következők lennének:

1. a határszél szigoru fedezete, 2. a veszteglő intézetek ezelszerű ujjaalakitása és elhelyezéstük rendezése.

(Vége következik.)

UJDONSÁGOK.

(—) A király ő Felsőge magán pénztárából 2000 fot adományozott a buni vízkároslutaknak. E hó 7 én már Daniel Gábor kezébe lön juttatva az összeg.

(—) Gr. Mikó Imre városunk tisztelve szeretteit országgyűlési képviselője a mult kedden utazott vissza Pestre B. Hunyadtól vasúton. Ő nmllgával utaztat a nemzetért mátyrhalt szenvedett gr. Batthyány Lajos temetésére indított kolozs megyei és Kolozsvár városi küldöttségek. — Kolozsvár küldöttségét a város két képviselője gr. Mikó Imre és dr. Szabó József, a megyéét főispán gróf Eszterházy Kálmán vezeti A küldöttségek folyó hó 7-kén d. e. szándékoztak B. Hunyadtól elindulni, azonban egy kis intermezzo az elindulást délutáni 4 órára vetette. Ugyanis készülődés közben a b. hunyadi indóházban, a lokomotív a roszul alkalmazott váltó sinekrol lesikamodott s oly erővel fűrdött a földre, hogy a legnagyobb igyekezet mellett is reggeli 3 tól d. n. 3 ig tartott, mig helyére visszacemlthették.

(—) Fődra és Jad román és szász község között e hó 5 kén ismét megújult a régi határvillogás, melynek mar eddig nem egy ember lett áldozata. A földraiki tettelesen léptek föl egy jadi paszor ellen, ki amazok naturát átleteo nyajával és agyon is tütöttek, mire a jadiak szintén fegyverrel támadtak föl és egy földrai lakost vertek agyon. A esend és rend helyreallitására az ideiglenes kir, biztos ő mlga erélyesen intézkedett; Torma Károly B. Szolnokmegye főispánja küldtetett ki oda kormánybiztosul.

(—) Az országos főorvos dr. Pataki Dánielen Pesten eszköztől újabb mütét meglepő jó sikerrel ment véghez; oly annyira, hogy egyesegének állandó helyreállitása már most biztosíva van.

— Megjelent és beküldetett az „Erdészeti Lapok“ V. füzete. Tartalma: A badeni és württembergi fekete erdő. A tölgy és annak tenyészése. Az erdei legelő használata nem föltétlenül káros. Országos löjgözyék az 1869 febr. 1 től 1870 január 31-ig elejtett hasznos és kártékony vadakról.

— Az ev. reformátusok belső farkasutcazi templomában ünnep másodnapján készöntött be a ref. egyház egyik ifjú szónoka Herepei Gergely. Beszédének mellyége, kekededege, előadésának szabatosága egyaránt meghatott és meglepett mindenkit a roppant gyűlekezésben, melynek tagjai közt, mint tudjunk, nem igen volt, ki a jeles szónokot a kolozsvári ekklezsia rendes papjának ne ohajtaná.

(—) Még egy adat a kolozsvári bivalok eljárásáról. Pünkösd első napja reggelén 8 óra körül egy felbőszült bival iszonyu sebességgel rohant végig a sétatér utczán, szétitprással fenyegetvén minden élő lényt, kit útjában talal. Az utca épen akkor nagyon népes volt, nők, férfiak, gyermekek ijedten menekültek hova lehetett; szerencsére semmi nagyobb baj se történt, azonban megcsik az e sorok iróján is, ha kertelenen át nem menekül a Weres féle házzal szembe lévő szöglet telokra, hova mások is követték. A bival sok futkosás után a sétatéri hídon megállt, s jó darabig sátalgatva nézett szerze szét. Talán várta, hogy rendőrszolgaja jöjjon, kit a rendőséghez kísérjen! Mondják, hogy ünnepe harmadnapján is hasonló tréfát ütött a goromba állat, még pedig ugyanott. Vajjon még meddig?

(—) A kereskedelmi ifjuság e hó 16 án tartja meg majálisát a sétatéri nyári szikerköben.

(—) Szépirodalmi lap indul meg Maros-Vársárhelyt, melynek kiadója Imreh Sándor lesz. A szerkesztőröl hallgat a krónika. („M. P.“)

(—) Nemes boszu. E hó 6 kán este több külvárosi földész megtámadott egy Paizs nevű kolozsvári eszmadia mestert, és kegyetlenül verni kezdték. A segélykiáltásra odasietett Andrásosky Dániel városi polgár főval, és kérték a kegyetlenkedőket, hogy hagyjanak föl vandál munkájikkal. E miatt mindnyájan rájuk támadtak s főleg az idősbíki Andrásoskyt oly erősen megverték, hogy eszméletlenül esett össze, és számos sebei miatt élete is veszélynek van kiteve. Az illetők a hűvösön várják büntetésüket.

(—) Ki ne ösmerné városunk határán azon helyet, melyet „roszakú“ nek hívnak? Nemesak a páratlan jó ivóvíz, hanem a fák súrú lombjai, tude friss lég, felséges kilátás emelik e hely becset, s a lig hisztük, hogy volna Kolozsvárt egyetlen régibb család, melyben ne volna, a ki örömmel emlékszik vissza az ottan töltött jó napokra, és ma is számosan látogatják meg; ki tudja, hány nyugtalan kedély szillettek ottan ujja, és hány fáradt munkás nyer új erőt munkája folytatására? Ez ezen helyet meg akarják fosztani legfőbb kiesctől! Ez előtt nem sokkal a kalibát bontották le, hogy ne legyen hova menekülni az eső elől, most a kedves kútat is be akarja a tulajdonos fölteni, hogy a szomszédok se keressék fel többé e helyet! Bár ez a hír ne volna való.

— Beküldetett. A kolozsvári iparos ifjuság folyó hó 19 én, zártkörű mulatságot rendezend a sétatér végén a rózsáligeten. Annyival inkább ajánljuk ezt a közönség figyelmébe és részünkrol legnagyobb részvétre kérjük fel, mert a jövedelem ¼-ed része a honvédméházra, ¼-ed része pedig a helybeli sétatér szepítésére van felajánlva. És reméljük is, hogy a t. családok e szép alkalmat annál kevésbé fogják elszalasztani, mert a jelen idény alatt minden mulatságtól, még a sétatér-

havában a helyszínen tartott közgyűlésnek igen ki-
elégítő számú résztvevője volt... még pedig lehet-
tőleg a résztvevők neve és adományaik megneve-
zésével, hogy ismerhessék egymást a résztvevők.

atató olvasmányt, egy könyvtár megalapítására a
fürdői idényre rendelni? Annál inkább, hogy a
közönség nézete nagyon kezdett oda gravitálni,

A lapok és könyvek, illetőleg egy kis fűrdői
könyvtár feltételeiben, a jeles és tudományt ked-
velő radnai plébános és orvos urak, kétségtelenül

Távíratl tudósítás a bécsi börzseről.

Junius 7-n: 5% Metaliques 100 frt 60 20.
5% Nemzeti kölcsön 100 frt 70.05. Kamat 60 20.
1860. Kölcsön 96 60. Bankrészvény 722. Hitel-
intézeti részvény 200 frt 253.90. London 10 ft st.
100 frt. 23 1/2, kr 122.50. Ezüst 120.—. Cs. királyi
arany 5.79. Napoleondor 20 fran. 9.75.

Földtehermentesítési kötvények: Magyar 79.75.
Temesi 78.75. Erdélyi 76.25. Horv.-Slavon 83.50.

Valódi MOLL SEIDLITZ-PORA

mely a párisi műkiállításán arany-érmét nyert.
Középponti raktára a „Gólyához“ címzett gyógyszerár Bécében, és egye-
dül az alább megnevezett raktárakban kapható.

Figyelmeztetés. Miután tapasztaltam, hogy az úgynevezett Seidlitz-por használati
utmutatásokkal áruhaték, melyek szóról szóra az enyim
szerint utánozva, a közönség csalódására, még saját név-
aláírást is viselik, s ily módon azok külsőjeiről
ítélve saját gyártmányaimmal könnyen felcserélhetők lé-
vén, bátor vagyok azért ezen hamisítások ellenében óva-
sul mindenkit azon megjegyzéssel figyelmeztetni, mi-
szent az ilyen műszereknek megkülönböztetése végett, az általam készített Seid-
litz-por minden katalógusja és minden egyes adag papír-burkolata hiva-
talan őrizmény alatti saját véd-íparjeggyemmel van ellátva.

Használati utasítással minden nyelven.
E porok számtalan, rendkívüli esetben bebizonyult gyógyhatásuknál fogva minden
eddigelő ismert házi gyógyszerek közt bizonyára a legelső helyre méltandók. A csá-
szári nagy birodalom minden részéből hozzánk beküldött több ezernyi hálaírat részletes
bizonyítványul szolgál, hogy azok rögzített dugulás, emésztetlenség és gyomorégés, to-
vábbá görcsök, vesebetegség, idegbaj, szívdobogás, ideges főfájás, vértorlódás, kösz-
vényeszerű tagfájdalom, s végül hysteria, hypochondria, tartós hányási inger stb. eseteli-
ben a legjobb eredménnyel használhatták, s a legartamosh gyógyeredményt vívtak ki.
Ezen, már nagy csomaggá nőtt levelezés számtalan bizonyítványait tartalmazza azon szen-
vedőknek, a kik gyakran, miután az allopathia és vizgyógyomdot használtak, ezen
egyszerű házi szerhez folyamodtak és egészségüket egyszerű és állandóan vissza-
nyerték. Ezen elismerési iratokban a nép majd minden osztálya u. m. tanítók, kereskedők,
kézművesek, művészek, mezői gazdák, tanárok, hivatalnokok, katonák, sőt gyógyszeré-
szek és orvosok is, valamint több oly mindkét nemből való egyének képviseltek, a kik-
nél azelőtt a leghíresebb gyógyforrások a legkisebb könnyebbülést se idézték elő és a kik
csupán a valódi Seidlitz-Porok rendszeres használata által lettek tökéletesen egészségesek.

Valódi minőségben kapható osupán csak
Kolozsvártt: **BINDER K.** (ezelőtt Ritter) gyógytárában b.-monostor-
utca a városi Redoute során; továbbá **Wolf J.**, dr. **Hintz György** és
Engel J. gyógytárában.
Beszterczen: Szongot György. N.-Váradon: Jánky Antal.
Brassóban: Jekelius F. Segesvártt: Teutsch J. B.
M.-Vásárhelytt: Jeney Károly és Bucher M. Szászsebesen: Binder F. gyógyysz.
Nagy-Károlyban: Schöberl. Szerdahelytt: Schimert F. gyógyysz.
Nagy-Szebenben: Müller gyógyysz. Zilahon: Harmath S. F.

A fennebbi cégeknek létezik még ezeken kívül a
norvégiai „Bergen“ városból való valódi
DORSCH-MÁJHALZSIROLAJ
raktára is.

Ára egy nagyobb üvegek 1 frt. 80 kr. egy kisebbnek 1 frt. o. é.
Az üvegek el vannak látva védmárcokkal és kimerítő használati utasítással.
Ez az egyetlen faj, mely minden töltés előtt vegytanilag megvizsgálattik és czin-
kupakkal elzárt üvegekben küldetik el. — Ezen legtisztább és leghatályosabb májhalzsir
faj a dorschhalaknak legodonosabb egybegyűjtése és kivilágosítása által van megnyerve,
és egyáltalában semmi vegytani kezelés alá nem vonott, hanem a bepecsételt
üvegekben levő folyadék egészen épen és azon állapotban
van, miként az közvetlenül a természet által nyújtott. — E
valódi Dorsch-májhalzsírolaj Európának minden orvosi tekintélye által mint legjelesbb
gyógyyszer a mell- és tüdőbajokban, scrophulus és rachitis, kösz-
vény és csúsz, idült bőrküítés, szemgyulladás, ideg- és több
más bajokban legsikeresebben alkalmaztatik.

MOLL A. gyógyyszerész Bécében,
„zum Storch“, Tuchlauben.

Gyermekruha-raktár.
Alóli tisztelettel jelenti a n. é. vidéki és helybeli közönségnek, hogy ez
év Szt. György naptól kezdve a főtéren, főbörhly közelében Engel J. gyógy-
szertára szomszédságában lévő boltban egy egészen új
gyermek ruha-raktárt
nyitott, a mely az eddigi nélkülözött hiányt teljesen pótolni fogja, mivel 2-14
éves fi-gyermek egész rendbéli öltözete 2 frttól kezdve 12 frtig, nem kerülend
többbe. Vidékről megrendelésnél kérem fogom a fi-gyermek korát, mellbőségét és
lábhosszát esipőtől kezdve lemérve, úgy a szükséges ruha leírását beküldeni.
Kolozsvártt, junius hó 1-én, 1870. (248) (2-3) **Válé Karolina.**

Kolozsvártt **Stein J.** Pesten **Mach és Stein**
könyvkereskedésében kapható:
Erdélyi telekkönyvi rendtartás
függelékkel.
Hivatalos kiadás. — Ára 2 forint.
LABOULAYE E.
Az Egyesült államok története.
I. korszak: a gyarmatok a forradalom előtt. I-ső füzet. Ára 1 frt.
Háromezer tengeri mértföld.
Keleti utazás.
Irta **Keckemethy Aurél.** Ára 2 frt.
Magyar-román zsebszótár
(Dictionariu portativu magiaru-romanu)
tanodal és magán használatra.
Irta **BARITIU OCTAV.** gymnasiális tanár Nászodon
Ára füzve 1 frt.

Gr. Széchenyi István „BLICK“jének magyar fordítása.

Közli **K. PAPP MIKLOS.**
I-ső II-dik III-dik és IV-dik füzet. Ára 2 frt.
GARIBÁLDI.

A SZERZETES URALMA, vagy
Róma a 19-dik században. 2 kötet. Ára 4 frt.
DEGRÉ A.

A kék vér.
Regény. Ára 1 frt 40 kr.

Lő-utasítás,
a magyar királyi
Honvéd-gyalogság részére
2 kömetszeti táblával. Ára 50 kr.

Analyse vom Lotto

Fürer zu Lotterie-Gewinnen
Populärer und unentbehrlicher Rathgeber beim practischen Spiel in Zahlen-
und grossen Staats-Lotterien, Anleiheverloosungen etc. nebst mathematisch-
kabbalistischem Emporium und Methoden mehreren Lotto-Celebritäten.
2390 Anerkennungschriften für die I. und II. Auflage.
Ára 1 frt 50 kr.

A váltóeljárás
a marosvásárhelyi királyi tábla területén jelenleg
érvényes alakjában.
Irta **dr. Haller Károly,** a kolozsvári kir. jogakadémián ny. r. tanár, a
jogtörténelmi és bírói államvizsgálati bizottmányok tagja stb.
Ára 40 kr.

Rendeletek tára.

1870-ki folyam, 1-ső és 2-ik füzet.
Igazságügy miniszteri rendelet a telekkönyvi rendtartásnak Erdélyre való
kiterjesztése iránt. 60 kr.
Törvényjavaslatok.
I. Az első folyamodási bíróságok rendezéséről. II. A bírósági végrehaj-
tókról. III. A királyi ügyesség szervezéséről. IV. A békebírókról. V. Az
államtisztviselők nyugdíjazásáról, valamint azok özvegyeinek és árváinak ellá-
tásáról. VI. A köztörvényhatóságok rendezéséről. VII. A községek rendezéséről.
Ára 1 frt.

Kolozsmegye gyalui egyesbirája által
a községi előjáróságok részére
kiadott
UTASÍTÁS
a községi bíróságokhoz utasított ügyek tárgyalása és kezelése tárgyában.
Ára 20 krajczár. Postán küldve 25 kr.

INSTRUCTIONE

pentru antistii comunitatiloru, spre pertractarea si manipularca causeloru
judecatoresci, ce se tienu de competenti a
judecatoriiloru satesci;
compusa prin judeca singulariu a Geloului, comit. Clusului.
Pretiu lu 20 cr. v. a. Dupá post'a 25 cr. v. a.

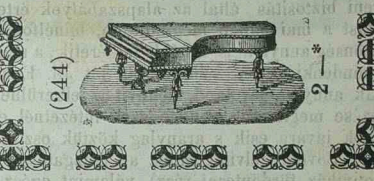
A fenn elősorolt törvénykönyveknek kívül minden a legújabb időig
megjelent törvénykezési munkák könyvkereskedésben mindig kaphatók.
Együttal bátor vagyok jól berendezett s gyorsajtókkal ellátott
kő- és könyvnyomdám

figyelembe ajánlani, hol az új „**polgári törvénykezési rendtar-
tás**“ban és a Kolozsmegye gyalui egyesbirája által a községi előjáróságok
részére kiadott „**utasítás**“ban előforduló magyar és román nyomtatványo-
kon kívül — melyekből készletet tartván, kis mennyiségben **konz
számra is a legújanyosb árban szolgálhatok** — minden t. cz. köz- és
magánhivatalok, pénzintézetek, kereskedők és iparosok részére szükséges **hár-
mely mintázatu nyomtatványok** a leggyorsabban teljesíttetnek; ugyszintén
minden a közéletben előforduló **kő- és könyvnyomdai munkák** a legnagyobb
csinnal készíttetnek.
STEIN JÁNOS.

217 Férfi-, hölgy- és gyermek cipők, bőr, chagrin-, brünell- és más anyagból; gummi- felcipők.	Legújanyosabb árak! Nürnbergi és divat-cizkék; pipereasztali szerelvények, illatszerek, illatos mosdó szappanok, hajkenőcsök sat.	Férfi és gyermek kalapok legna- gyobb választékban, selyem-, posz- tónemez-kelméből és szalmából az év minden idényére.
Lovagló eszközök, lovag- vesszők, nyergek és ostorok, lovagpálczák.		Eső- és napernyők, legyezők, selyem-, vászon- és fából; sétapálczák.
Üti bórondók bóról, fából vizmentes vászonnal (water proof) borítva; utazó táskák bóról, sinvatból és szőnyeg- kelméből.		Vadász- és halász-eszközök, fegyverek, revolverek, kardok nagy választékban.
Kefék, fésztik, kaucsuk, bi- valszarú és elefántesontból; fog- és körömkefék.		Asztali, esemege- és konyha békék, chinaeszt, pakfong, alpacca és bádóg kanalok, téglaó rezekek, gyertyatartók, kávé-tálczák, főzők és őrök- orosz thea-főzők (Samovar).
Látszerési eszközök, ékszer-szerelvények, virág- asztalok, fűskosarak, virág tartók, albumok, óratartók, csillárak.	Rajz- és írószerek, tollkések, aczel- és lúdtollak, tenta-tartók, rajzónok, papírvágó ollók.	Szivargépek, gyufatartók, péncz, szivar és dohány-tár- czák, tajtékpippák és szivar- szippák, képeretek és tükrök.
	Varró-eszközök, tűk, gyűszűk, ollók, himző és kötő tűk, varró-párnák, varró-asztalok sat. sat.	Olaj-, fotogén- és petroleum lámpák; madár-kalitkák, fűg- göny-diszkek, ablak-fűgő- nyűk, székek, ruhataratók, pököládák, sat. sat.

Demjén László

könyv- mű- és hangjegy ke-
reskedésében
KOLOZSVÁRTT.
Főpiacz:
legújabb könyvek, képek,
HANGJEGYEK
valamint kütűbő
Bécsi zongorák gyári áron
folyvást kaphatók.

Hirdetmény.

A megboldogult
Katona György
balázsfalvi ügyvéd
vezetése alatt állott ügyiratok, ezek fe-
lett hivatalból kinevezett gondnoki minő-
ségben, hivatalos közbenjvetel mellett már
átvevén és e végett Balázsfalvára érkező-
sem előtt kevés perocczel, szerencsés lévén
a főtiszt. érseki Consistorium által f. év
és hó 23-án tartott ülésben magam nevez-
tetni ki a gyulafehérvári gr. Cat. érseki
egyházmegyei uradalmak jogfellejöljévé
és ezen megye magas Clerussa ügyvédévé
is Balázsfalváni lakással:
Felkérem mindazokat, kiknek ügyeik,
a valóban ritka fiatal tehetség igen korán
jött halála miatt függőben állanak, jövőre
nézve hozzám fordulni.
Balázsfalva, május 27. 1870.
Dr. BRENDUSIANU JAKAB,
orsz. tszéki és váltó ügyvéd
előbb Gyulafehérváron.

Arkánium

A cs. k. szabadalmazott
patkány, házi és mezei
egér, vakond és svábő-
gár pusztító
Arkánium
t. gyárához Bécében, Neubaugasse, Nr. 70.
Mintán tűnek es. k. szab. arkániumát bá-
mulatos sikerrel alkalmaztuk, kérjük hogy
postafordultával még 6 szelenczét küldeni szí-
veskedjék. Tisztelettel maradván a cs. k. szab.
neubani és burgaui főnögyárak igazgatósága
Stájerhában.
Valódi minőségben kapható:
Kolozsvártt Fölly és Hutflesznél (a
főtéren), M.-Vásárhelytt Fogarasi Demeternél,
Brassóban J. L. Hessháimernél, Segesvártt és Sze-
benben J. B. Misselbacher és fiaínál kapható. 1
nagy bádog 1 ft, kis bádog 80 k. Egyes bádog me-
rendelésre is utánvételt melett gyorsan teljesíttetik.
Ugyanott kapható citrom-kenőcs, egyedül szer a
fagyhőjagok és tyűkszem ellen, 1 tégely 50 kr.

Az idő pénz.

Egy éra alatt meg lehet 1000 darab fehérmé-
müt jegyezni egy elpusztíthatlan, kítűrűhetlen
jegyző-tintával.
mi által a himés feleslegessé vált, s a fehérmé-
nek nem árt, és alóli által áruhaték:
1 üveg kítűrűhetlen jegyző-tinta 1 frt.
1 fehérmé-hélyeg 2 betűvel 30 kr.
Ugyanaz monogrammal 80 kr.
1 szám ára darabonként 8 kr.
Korona 40 kr.
1 nyomtató párna esettel 10 kr.
Metsző munkák a legújanyosabban szá-
mítatnak. Levélpapír vagy hirtők 100-a 55, 65 kr.
színes 65 kr. angol borúzott 75 kr. dtto angol bor-
úzott 1 frt. hirtők a fennebbi árban.
100 darab látogatójegy briztől 60 kr.
100 darab lak 85 kr. 1000 darab pecsét-
bélyeg finom 2 frt. 20 kr.
Megrendelések utánvét melett küldendők
Bettelheim papír- és diszár-kereskedésébe Bécé-
ben, cs. kir. kertmívelési épület.
Előrusítók tetemes árelengedést kapnak.

(252)

(1-6)

Jankó Vincze gépgyárában

(Kolozsvártt, k.-tordautczában)

készen kaphatók

Szénagyűjtők	125 frt.	Kaszáló ekék	35 frt.
Cseplőgépek	650, 550 frt.	Törökbuza fejtők	70, 45 frt.
Szórórosták	65, 90, 125 frt.	Vasekék taligával	28, 27, 25 frt.

Levél általi megrendelések is pontosan teljesítenek.

3832 / 362.

(234)

(3-3)

(253)

(1-3)

Hirdetés.

A „Magyar kölcsönös biztosító bank“

szerencsésének tartja ezennel közhírré tenni, hogy ingó és ingatlan vagyonokban **tűz- vagy jég által okozható károk**

elleni biztosítás által az alapszabályok értelmében ezen kölcsönös intézethez járulhatást a mai napon megindította, minél fogva ezen intézethez csatlakozásra a tisztelt közönség annyival is inkább felkérjük, a mennyiben itt mindnyájan, egy mindenkiért s mindenki egyért kölcsönösen jól áll. Ennélfogva a közpénztárba minden biztosító csak annyival járland, mennyit az elkerülhetetlen kiadások és netalán károk fedezése megkíván; minden ezen intézetnél elérhető előny tehát az összes biztosított tagok javára esik s aránylag közöttük oszlik fel.

Bővebb felvilágosítást az igazgatóság Pesten József tér 7-dik szám alatt (Mocsonyiház földüntezei rész) valamint egész Magyarország és hozzá kapcsolt tartományokban a fő és vidéki ügyvivősek teljes készséggel nyújtandnak, a hol is ezen intézethez csatlakozás egyelőre

akár tűz- akár jégkármegmentési ágára nézve

eszközölhető.

Kelt Pesten, 1870 évi május hó 8-án.

Az igazgató választmány nevében:

Tisza László,
elnök.

Kulisseky János,
vezér-igazgató.

Üzlet-helyiség változtatás.

Sigm. Pollak & Comp.

kézműáru üzletüket

BÉCSBEN

áttették **Gonzagagasse 15. sz. alá.**

Nyavalytörésben (Fallsucht) szenvedőket

levél általi uton gyógyít a nehézkor valódi orvosa Dr. **Killisch O. Berlinben**, jelenleg Louisenstrasse N. 45. Eddigél 100-nál több nyavalytörést gyógyított meg. (97) 9/6 (32-156)

„Báznai fürdő“

Medgyes mellett Erdélyben.

Megnyitás 1870. május 26-án.

Az iblany és büzeny tartalmu báznai sóviz fürdők, a melyek ezer meg ezer szenvedőnek tökéletesen visszaadák egészségét, különösen gyögyerejűeknek bizonyultak a **csúsz** és **köszvény** minden nemeiben, **görvélyben**, a hajlások **idült gyuladásaiban**, **tagfiozomódásban**, **inkurtulásban**, a **méh vitztolulásában** és **idült gyuladásaiban**, **dysmenorrhoeában**, **amenorrhoeában**, **higanyinlésben**, **avult bujasenyben**, **aranyeres bajokban** sat.

Ezen tökéletesen kijavított, kellemes sétányokkal, új kerttel ellátott, kis völgyben (erdő és szőlőhegyektől környezve) fekvő gyógyhely, a legnagyobb kényelemmel van berendezve, (200-300 család számára) elegendő tiszta, egészséges és czél szerű szállást nyújt, e mellett gondoskodva van jó és jutányos ételekről és italokról (még a nevezetesebb ásványvizekről is.) pontos szolgálatról, orvosi segélyről, 10 hirlapról különféle nyelven, fürdőzenéről, tekeasztalokról, bálakról s egyéb mulatságokról.

Alóli tisztelettel kéri a n. é. t. cz. közönséget, hogy tudakozódásait május 23-ig Fehérvárra Binder szállodájába, május 24-én tul pedig Báznára a fürdőbe intézni méltóztassék.

Binder József
szálloda tulajdonos Gy-Fehérvártt-
és a báznai fürdő bérloje
Medgyes mellett Erdélyben.

(221)

(3-3)

(145)

(9-12)

„Az osztrák koronaherczeghez“

ezimzett összes tavalyi selyem- és divatáru-raktár

végeladása.

Bécs, Szent-Istvántér, 7. herczog-érseki palota.

ezelőtt most		ezelőtt most	
1 fekete selyem-ruha	30 frt. 18 frt.	1 mousselin-ruha	12 frt. 5 frt.
1 „ faille-ruha	50 „ 25 „	1 barége „	10 „ 3 „
1 színes selyem „	35 „ 22 „	1 Jaconat „	8 „ 4 „
1 Lyoni faille-ruha minden színben	50 „ 25 „	1 Peral „	6 „ 3 frt. 50 kr.
1 atlasz csíku selyem ruha	40 „ 22 „	1 Gasier „	16 „ 9 frt.
1 frou-frou ruha (legújabb)	40 „ 40 „	1 Grenadine „	16 „ 8 „

Mohair, Alpacca, Rips, Pouplin, Gaze de Chambéry, **50%-kal olcsóbbak.**

Mustrák ingyen.

DIAMANT és MÜLLER.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel Stein Jánosnál.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

„Victoria“ bizt. társaság Kolozsvártt.

Van szerencsénk az erdélyi t. gazdaközönségnek tudomására juttatni, hogy a folyó idényre

a jégkár elleni biztosítást

már megkezdettük.

Bizalommal hívjuk fel annál fogva t. feleiket biztosításait az idén is társaságunknál tenni meg, általában pedig a t. gazdaközönséget a „Victoria“hoz csatlakozni, mely:

1. mint erdélyi társaság a legolcsóbb díjakat szabja s (nem tekintve a lehető káresetekre) biztosítóinak

„tiz száztóli“

díjleengedést nyújt már a biztosítás megtételénél;
2. központja közelségénél fogva a károkat nem csak késedelem nélkül fe veheti, de azonnal (esetleg már a helyszínén) fizetbeti is;
3. aratás, illetőleg szilret utáni lejárata váltókra is biztosít;
4. a helységekre nézt az eddigőtől eltérő kedvezőbb díjazabályozást hozott be;

5. egész községek tömeges jégbiztosításainál a tavalyi rendkívüli kedvezményeket az idén is megadja;

6. a kárfelvételi költségeket egészen maga hordozza, és végre

7. a jégbiztosítással kapcsolatosan azon t. feleknek, kik eddig tizben nem nálunk biztosítottak, most ha jégbiztosításukkal együtt tizbiztosításukat is feladják, ez utóbbiak rendes díjából is

tiz százalékot

elenged.

Közelebbi felvilágosítással, szükséges nyomtatványokkal stb. a minden nagyobb helységben felállított ügyosztók készségesen szolgálnak.

A „Victoria“ biztosító társaság

vezérügynöksége Kolozsvártt,

(n.-piacz, gr. Kemény S. ház.)

(200) 3-*

A kolozsvári

hitelbank és zálogkölcöntársulat

1. leszámítol váltókat, utalványokat, kibuzott sorjegyeket és kereskedelmi kötvényeket;

2. vesz és elad földterhermentesítési kötvényeket, részvényeket, magán kötvényeket és más értékpapirokat saját és idegen rovására;

3. behajt váltókat és évi járulékok, kamatok, osztalékok, szelvények, utalványok és más czímen levő követeléseket; kivieszi a pénztárból az utalványozott földterhermentesítési kötvényeket;

4. elfogad üzemenyképpen mindennemű értékpapirokat és értéktárgyakat;

5. elfogad folyó számlára pénzeket, váltókat és értékpapirokat, a melyekről utalványok útján lehet rendelkezn;

6. átvesz pénzeket, a melyekről kamatozó, felmondási határidőhöz kötött a hátrátilag forgatható pénztárjegyeket ad ki; az ilyenmű pénztárjegyek legkisebb értéke 100 frt.;

7. a zálogkölcön-üzletben kölcsönököt ad a) mindennemű ingóságra, b) drágaságra; ékszerre s arany és ezüstneműkre; c) értékpapirokra, azaz mindennemű államkötvényre és iparvállalati részvényre. (74) 8-*

Ékszer áruk!

Van szerencsém tisztelettel értesíteni a n. érd. t. cz. közönséget, hogy ékszerkereskedésem a legdivatosabb arany-, ezüst cikkkel, a legdiszesebb brillant-, gyémánt- és egyéb nemeskö- ékszerrel ellátam, minek következtében szolgálatomat **igen olcsó árban és jótállás mellett** ezennel felajánlom. (232) (3-3)

Együttal hátkodom tudatni, hogy Egyiptomból kapott megbízás folytán **mindennemű ékszer, gyémánt, brillantot és jóféle gyöngyöt** akkora árban vásárolok, a mekkorát az osztrák-magyar birodalomban sehol sem fizetnek, mert az agiót is részámítom.

Diszesen berendezett ékszerkereskedésem megtekintésére ezennel tisztelettel föl hívom a n. érd. t. cz. közönséget. Kolozsvártt, május hó 1870.

REICHBERG LÖRINCZ, ékszerárus.

Főter. mltg. a Lőr. Wesselyényi Ferencz házában.

(250) (2-3)

VENDÉGLŐ

haszonbérbe adás.

Kolozsvártt, hidelvén a nagyhiddal szembe eső jobbfeleli szegelen levő

„Zöldfához“

ezimzett 330 számú vendéglő—az ottani bolti helyiségen kívül—folyó évi október hó 1-sőtől haszonbérbe adandó. A haszonbéri szerződés feltételei ugyan csak folyó évi **julius hó 15-ig**, az irt helyiségben, bérbe adó tulajdonosnőnél megtekinthetők. Kolozsvártt június hó 1-sőén 1870.

(247) (3-3)

Eladó ház és telek kertestől.

Kolozsvártt, a Széchenyi-tér végén a Szamos melletti 249. szá. alatt fekvő **ház és telek kertestől együtt eladó.** Értekezhetni felőle Kővári Mihály ügyvéd irodájában (Kolozsvártt, tanácsház mellett, a Heller-ház emeletén).

Kováts Károly

(226) (3-3)

Ujonan nyitott üzletében a legdivatosabb

férfi és gyermek

nemez, szövet, szalma és **cszinder kalapok**, mely utóbbiakra különös nyeltem tartatott; hazi és utazó selyem sapkák különféle színekben, és barmely alakban; ugy szinten **nyakkendők, fern-íngék, kezelők, és gallérok**; num **pragi férfi- noi és gyermek kesztyük**, a legnagyobb választékban; továbbá **esőernyők, seta-botok** jutányos áron kaphatók.

Vidéki megrendelések a legpontosabban teljesítenek.

Kolozsvártt.

Mai számunkhoz félív melléklet van csatolva.